

Nr 40.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1931 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning till innehavarna av kronohemmanet Holgryte nr 1 i Jönköpings län för erlagda kommunalutskylder.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 26 februari 1931 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 152, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotollet över jordbruksärenden samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att Lars Malkolm Johansson och hans hustru Alma Josefina Josefsdotter må såsom ersättning för av dem för åren 1922—1928 erlagda utskylder för skog till kronohemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Holgryte nr 1 i Sandviks socken av Jönköpings län åtnjuta ersättning med 909 kronor 51 öre, att utgå av statens domäners fond.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

Genom brev den 20 augusti 1926, utfärdat i anslutning till ett riksdagen i proposition nr 95/1913 underställt förslag i ämnet (R. skr. nr 9 p. 91) hava utfärdats följande bestämmelser rörande den befrielse från skyldighet att ansvara för vissa kommunala utskylder, som må medgivas kronoarrendatorer:

Arrendator av under domänstyrelsens förvaltning stående jordbruksegen-
dom eller brukare av skogsväsendet tillhörande jordbruksområde, vilken enligt vederbörande arrendekontrakt haft att svara för utskylderna jämväl för i arrendet ej ingående skogsmark (skogsområde) och som i följd av under löpande arrendeperiod skedd höjning av taxeringsvärdet å sagda skogsmark måst vidkännas ökning i utskylderna, må efter därom gjord ansökan erhålla gottgörelse för viss del av de på skogsmarken belöpande utskylder, som av honom erlagts.

Denna gottgörelse avser på kommunalstämma beslutade utskylder samt vägskatt, som utgöres i penningar, ävensom landstingsskatt och utskylder till kyrka och till folkskola.

Gottgörelse medgives icke för utskylder förfallna till betalning före år 1910.

Såsom villkor för gottgörelses utgående gäller, att vid den taxeringsförrättning, på vilken höjning av utskylderna grundar sig, särskilda taxeringsvärden åsatts eller av taxeringsmyndighet angivits såsom beräknade för arrendelotten och skogsmarken, dock att, då fråga är om avsevärda belopp eller förhållandena eljest äro ömmande, Kungl. Maj:t vill taga under över-

vägande, huruvida och i vilken mån med hänsyn härtill gottgörelse av ifrågavarande slag må medgivas.

Gottgörelse utgår för högst så stor del av de å skogsmarken belöpande utskylderna av ifrågavarande slag, som motsvarar höjningen av skogsmarkens taxeringsvärde i förhållande till det taxeringsvärde, som närmast före 1908 varit åsatt eller eljest kan anses hava belöpt å skogsmarken.

Därest ovan angivna förutsättningar i tillämpliga delar äro för handen, må efter vederbörligen gjord ansökning dels arrendator av sådan utarrenderad kronoegendom, vare sig jordbruksegendom eller till skogsväsendet hörande jordbruksområde, beträffande vilken kronan i första hand erlagt de utskylder av ifrågavarande slag, som belöpa å det område, som icke ingår i arrendet, befrias från ersättningsskyldighet härför i samma mån som han, därest utskylderna av honom erlagts, enligt ovan angivna grunder skulle erhålla gottgörelse därför, dels ock efter samma grunder arrendator för framtiden frikallas från erläggande av de utskylder av ifrågavarande slag, som under återstående del av arrendeperioden belöpa å egendomen.

Gottgörelse eller förmån, varom nu är fråga, kan, därest arrendator avlidit, medgivas dennes stärbhusdelägare.

Den, som vill komma i åtnjutande av gottgörelse eller förmån av nu ifrågavarande slag, har att, med förebringande av utredning i saken, därom göra ansökan hos domänstyrelsen; och skall sådan ansökan för att kunna upptagas till prövning vara före utgången av år 1926 inkommen till styrelsen, som har att med eget utlåtande överlämna de inkomna ansökningarna till Kungl. Maj:t.

Vid avgivande av utlåtande, som sålunda ankommer på domänstyrelsen, skall beaktas ej mindre vad vederbörande departementschef i det vid nämnda proposition nr 95 fogade statsrådsprotokoll yttrat än även vad i riksdagens sagda skrivelse anförts därom, att i varje särskilt fall skall prövas, huruvida med hänsyn jämväl till den före utarrenderingen verkställda beräkningen av arrendevärdet å den fastighet, utskylderna avse, ansökan om gottgörelse för eller efterskänkande av viss del av dessa skäligen må finnas böra medgivas.

Hos Kungl. Maj:t hava makarna Johansson, med åberopande av nyssnämnda brev av den 20 augusti 1926 angående kronoarrendatorers befrielse från skyldighet att ansvara för vissa kommunalutskylder, anhållit, att dem såsom åbor å nämnda boställe måtte beviljas motsvarande förmåner i fråga om skattelindring m. m., som i nyssberörda brev stadgades.

Av vederbörande myndigheters i ärendet avgivna yttranden inhämtas, bland annat, att den behållna, domänfonden tillförda skogsavkastningen under den i ansökningen avsedda tidsperioden 1922—1928 utgjorde 12,828 kronor, att taxeringsvärdet å hela bostället år 1907 utgjorde 4,000 kronor men nu utgjorde 4,400 kronor för inägorna och 23,300 kronor för skogsmarken eller sammanlagt 27,700 kronor, att de utskylder som belöpte å hemmanets skogsvärde under sagda tidsperiod uppgått till sammanlagt 909 kronor 51 öre ävensom att domänstyrelsen på grund av bestämmelserna i den nya kommunalskattelagen från och med 1929 vore skattskyldig för hemmanets skogsvärde.

Beträffande ansökningen har länsstyrelsen i Jönköpings län med hänsyn till det från egendomen utgående låga arrendet, 20 kronor för år, samt den fördel åborna åtnjöte genom rätt till bete å skogen ansett, att den ersättning, vilken för de erlagda utskylderna borde utgå till åborna, icke borde bestämmas högre än till tre fjärdedelar av utskyldsbeloppet. Domänstyrelsen har ansett, att sagda ersättning borde bestämmas till hälften av samma belopp. Däremot hava kammarkollegium och statskontoret tillstyrkt ersättning för hela beloppet.

Departementschefen har anfört följande:

»Då sökandena innehaft hemmanet Holgryte nr 1 som åbor och ej som arrendatorer, är förberörda brev den 20 augusti 1926 icke tillämpligt för deras del. De billighetsskäl, som föranlett meddelande av bestämmelserna i brevet, äga dock sin giltighet jämväl i förevarande fall. Konsekvensen torde därför bjuda, att sökandena, som för åren 1922—1928 icke tillgodonjutit avkastningen av den till hemmanet hörande skogen, beredas ersättning med det belopp, 909 kronor 51 öre, som motsvarar av dem utgivna utskylder för skogen. Härför läser riksdagens samtycke erfordras. Beloppet torde böra utgå ur statens domäners fond.»

Jämväl utskottet finner billighetsskäl tala för att åborna erhålla den föreslagna ersättningen.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 24 mars 1931.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 35.
